

בעריכת אשר פויכטוונגר
alongarin@gmail.com

נעלה!

כניסת שבת 16: 16
מוצאי שבת 17: 17

עלוו

גרעין תורני הרצליה

"ולו יקום אלו..."

מס' 1131 פרשת חיי-שרה ה'תש"פ

הרב דוד הורדן

ראש הגרעין התורני הרצליה

תורת חיים

הניסיון העשירי

שוכבים וישנים ונרות דולקים עליהם וריח טוב עליהם כריח ניחוח לפיכך חמד מערת המכפלה אמר לבני יבוס לקנות מהם בממכר זהב ובכתב עולם לאחוזת קבר ולא קבלו עליהם התחיל כורע ומשתחוה להם שנא' וישתחו אברהם לפני עם הארץ אמרו לו כרות עמנו ברית ושבועה שאין זרעך יורש את עיר יבوسی ואנו מוכרין לך כרת עמהם ברית ושבועה מה עשו אנשי יבוס עשו להם צלמי נחשת והעמידו אותן ברחוב העיר וכתבו עליהם ברית שבעת אברהם וכשבאו ישראל לארץ כתיב ואת היבوسی יושב ירושלים וגו' ודוד המלך רצה להכניס ולא הניחוהו שנא' ויאמרו אנשי יבוס לא תבא הנה וכי מה היה כחן של אנשי יבוס לומר לדוד לא תבא והיו ישראל כחול היס אלא מכח השבועה".

יוצא ע"פ המדרש הזה שאברהם היה צריך לוותר באופן זמני על יבוס היא ירושלים על מנת לקבל את מערת המכפלה, ולפי זה ברור שהיה זה ניסיון גדול ועצום.

אך ניתן לומר הסבר פשוט יותר שהרי אברהם אבינו לאחר ניסיון העקידה הגיע למדרגה רוחנית גבוהה מאד, עד שהקב"ה מעיד עליו: "עֲתָה יְדַעְתִּי כִּי יִרְאֶה לְקַדְּשׁ אֶתְּהָא" (בראשית כב, יח), דוקא משום כך היה קשה לו לאברהם לרדת ממדרגה רוחנית זו ולהתעסק עם עניינים ארציים של משא ומתן על מערת המכפלה, שהיתה בעצם שייכת לו. וכאן היה ניסיון גדול לאברהם.

ולכן אומר רבינו יונה שדוקא בניסיון קבורת שרה שבא לאחר ניסיון העקידה, שהיה התרוממות נפש עצומה של אברהם אבינו, ולאחר מכן הולך ומתעסק בעניינים קטנים של משא ומתן עם אדם שפל כמו עפרון - כאן מתגלת גדולתו האמיתית של אברהם אבינו.

המשנה באבות (ה, ג) אומרת: "עֲשֶׂרָה נְסִיוֹנוֹת נִתְּנָה אֲבֹרָהּ אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְעַמֵּד בְּכֻלָּם, לְהוֹדִיעַ כְּמָה חֲבָתוֹ שֶׁל אֲבֹרָהּ אֲבִינוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם".

אולם אין המשנה מפרטת מהם עשרה הנסיונות, ונחלקו בזה הראשונים, רוב הראשונים ובהם רש"י והרמב"ם מסכימים כדעת הפרקי דר"א שהנסיון העשירי היה "עקידת יצחק", הנסיון הקשה ביותר, וסדר הנסיונות לפי מעלתם וקושיים. אולם רבינו יונה בביאורו למסכת אבות כותב שהנסיון האחרון הוא קבורת שרה, ונסיון העקידה היה הנסיון התשיעי. ולכאורה הדבר תמוה, שהרי ניסיון העקידה הוא הקשה שבכולם, שעליו אומר הכתוב: "עֲתָה יְדַעְתִּי כִּי יִרְאֶה לְקַדְּשׁ אֶתְּהָא" (בראשית כב, יב). ואיך יתכן שהנסיון של רכישת מערת המכפלה לצורך קבורת שרה יעלה על ניסיון העקידה?

אכן בגמרא (בבא בתרא טז, א) לכאורה יש ראייה לדבריו, שם נאמר: "וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת ה' וַיֹּאמֶר מִשׁוֹט בְּאֶרֶץ וַיִּמְהַרְהֵךְ בָּהּ" (איוב א, ז). אמר לפניו: רבש"ע, שטתי בכל העולם ולא מצאתי כעבדך אברהם שאמרת לו "קוּם הִתְהַלֵּךְ בְּאֶרֶץ לְאֶרְכָּה וּלְרַחֲבָה כִּי לֶךְ אֲתַנְּנָה" (בראשית יג, יז), ובשעה שביקש לקבור את שרה לא מצא מקום לקבורה ולא הרהר אחר מדותיך". מבואר מכאן שזה היה הנסיון הקשה ביותר, שהרי השטן הזכיר רק ניסיון זה ולא את שאר הנסיונות ואפילו לא ניסיון העקידה. והשאלה היא מדוע באמת ניסיון קבורת שרה נעלה הוא יותר מנסיון העקידה?

תרוץ אחד אפשר לראות במדרש (ילקוט שמעוני תורה פרשת וירא רמז פב):

"ואל הבקר רץ אברהם ברח מלפניו ונכנס למערת המכפלה ונכנס אחריו שם וראה שם אדם ועזרו